

TIEDOTE 5.9.2022
julkaisuvapaa heti

Botnia-ehdokkaat on valittu!

Kuudetta kertaa jaettavan Botnia-kirjallisuuspalkinnon ehdokkaat on nimetty. Teokset esitellään ja ehdokkaat kukitetaan lauantaina 10.9. klo 13 Valveen Paljetti -kahvilassa (Hallituskatu 7, Oulu). Tilaisuus on osa Uusi kirjallisuusfestivaali -tapahtumaa ja sinne on vapaa pääsy.

Ehdokkaat ovat:

Veli-Pekka Lehtola: *Entiset elävät meissä – Saamelaisten tarinat ja Suomi*. Gaudeamus 2022

Antti Leikas: *Tonttu. Valot sammuvat*. Siltala 2022

Miki Liukkonen: *Elämä: Esipuhe*. WSOY 2021

Virpi Koskela & Janne Körkkö: *Yöjoen valot – Kuvia ja tarinoita Iijoen varrelta*. SKS 2022

Ritva Kylli: *Suomen ruokahistoria – Suolalihasta sushiin*. Gaudeamus 2021

Ville Ranta: *Kuinka valloitin Ranskan*. WSOY 2021

Johanna Venho & Sanna Pelliccioni: *Metsämuistikirja*. Teos 2022

Katariina Vuori: *Merireittejä menneisyyteen – Kun rakastuin kuolleeseen merikapteeniin*. Like 2022

15 000 euron arvoinen Botnia on palkintona poikkeuksellinen: ehdolle voidaan hyväksyä mitä tahansa kirjallisuudenlajia edustava kaupallisen kustantamon julkaisema teos. Lisäksi kielirajausta ei ole – riittää, että tekijä asuu Pohjois-Pohjanmaalla tai on kotoisin sieltä.

Palkintoraadin puheenjohtaja, kirjallisuudentutkija **Satu Koho** toteaa ehdokaskirjoista:

”Sääntöjen mukaan monilajista Botnia-kirjallisuuspalkintoa voi tavoitella enintään kahdeksan teosta. Raadin tehtävä ei taaskaan ollut helppo, sillä sen piti tehdä rajua karsintaa ja jättää hienoja tarjokkaita ehdokaslistalta pois, tavoittelihan ehdokkuutta kaikkiaan yli 80 teosta. Tietokirjallisuutta oli runsaasti ja sen taso oli erittäin korkea, toki myös muiden lajien joukossa oli suoranaisia helmiä. Lähes vuoden kestäneen luku-urakan ja perusteellisen keskustelun jälkeen raati päätyi nimeämiinsä Botnia-ehdokkaisiin yksimielisesti. Tämä kahdeksan joukko on upea ja monipuolinen kattaus pohjoista kirjallisuutta, jota on syytä hehkuttaa ja juhlistaa!”

Botnia-raadin jäsenet ovat:

kirjallisuudentutkija, journalismin yliopettaja **Satu Koho**, Jyväskylän yliopisto/Oulun ammattikorkeakoulu (raadin puheenjohtaja)

toimittaja **Pia Kaitasuo**, Kaleva

kirjastonhoitaja **Jaana Märsynaho**, Oulun kaupunginkirjasto

kirjabloggaaja **Simo Sahlman**, Lukupino

dramaturgi **Jukka Heinänen**, Oulun Teatteri

pastori **Juha Vähäkangas**, Oulun Karjasillan seurakunta

kirjallisuudentutkija **Hanna-Leena Määttä**, Jyväskylän yliopisto

Botnia-kirjallisuuspalkinnon perustaja on Oulun kirjailijaseura ry. Palkintosumma on kasvanut tälle vuodelle 15 000 euroon. Sen lahjoittavat Oulun kaupunki, Osuuskauppa Arina ja Fingersoft.

Kilpailun yhteistyökumppaneita ovat Suomalainen Kirjakauppa, Oulun Energia, Hätälä, Booky.fi ja Oulun ammattikorkeakoulu. Botnia-voittaja nimetään lokakuussa.

Lisätietoja palkinnosta antaa Oulun kirjailijaseura ry:n toiminnanjohtaja Tuomo Heikkinen, p. 050 347 4470 ja Botnia-raadin puheenjohtaja Satu Koho, p. 044 983 1522.

Raadin luonnehdinnat ehdokkaista

Veli-Pekka Lehtola: Entiset elävät meissä – Saamelaisten tarinat ja Suomi (Gaudeamus 2022)

Jokaisen on hyvä tutustua myös siihen osaan maansa historiaa, jota ei tietoisesti ole haluttu koulun historiankirjoihin painaa. Tämän kollektiivisen unohtamisen vastalääkkeenä toimiminen on maamme valtaväestöön kuuluvalla lukijalla Veli-Pekka Lehtolan tietokirjan päällimmäinen ansio. *Entiset elävät meissä. Saamelaisten historia ja Suomi* ei kuitenkaan heristele opettavaisesti sormeaan eikä osoittele tai toistele sitä usein kuultua kertomusta, jossa alkuperäiskansa näyttäytyy pelkästään alistettuna kolonialismin uhrina, vaan valaisee aihettaan ikään kuin sisältäpäin. Tämä näkökulma tekee teoksen lukemisesta helppoa, vaikka aiheeseen paljon ristiriitoja liittyykin. Teoksen perimmäinen pyrkimys on saamelaisten oman historiakäsityksen vahvistaminen, mutta teokseen tarttumista voi suositella lisäksi jokaiselle suomalaiselle, joka haluaa lukea oman maansa historiasta myös ne poistetut sivut.

Antti Leikas: Tonttu. Valot sammuvat (Siltala 2022)

Tonttu. Valot sammuvat on itsenäistä jatkoa Antti Leikkaan edelliselle Tonttu-romaanille. Tällä kertaa kirjailijan alter ego on pelastamassa tonttuystävineen koko universumia. Maailmankaikkeuden rakenteeseen on tullut vika, joka on mitä pikimmiten korjattava, tai koko universumi sellaisena, kuin me sen tunnemme, on vaarassa luhistua. Vaikka trillerin juoni kulkee kvanttifysiikan ja fantasian toinen toistaan korkealentoisemmissa sfäreissä koetellen jännityskirjallisuuden ja spekulatiivisen fiktion rajoja, se pitää lukijan otteessaan. Kerronnan lomaan kudotut viittaukset kirjallisuuteen, historiaan ja ylipäätään ihmiselämään muodostavat kokonaisuuden, jossa on sekä lennokkuutta että lämmintä viisautta. Suomalaisen kansanperinteen tontut istuvat tarinaan ja tuovat siihen juurevuutta ja moniulotteisuutta, omaperäistä huumoriakin. Tonttu on hahmona persoonallinen ja kaikille tuttu. On nautinnollista lukea tekstiä, joka soljuu taidolla ja vaivatta, on kepeää, mutta samalla syvää. Leikas lienee paras kuvaamaan tonttujen maailmaa, sillä hän taitaa olla itsekin puoliksi tonttu.

Miki Liukkonen: Elämä: Esipuhe (WSOY 2021)

Miki Liukkonen ei päästä lukijaa helpolla teoksessaan *Elämä: Esipuhe*. Kirjailijan ajatukset liukuvat hallitusti erilaisten pisteiden välillä yli tuhannen sivun verran. Niiden perässä pysyminen vaatii erityistä keskittymistä, kuin kirjailija niin ilmoittaisi, ettei ole meille lukijoille velkaa helppoutta, sillä kyse on meille molemmille jostain suuremmasta. Pyrkiihän kirjailija luomaan selvitystä meille eläville kaikkein perimmäisestä aiheesta, elämästä itsestään. Vaikka kyse on vain esipuheesta aiheeseen, on hämmästyttävää, miten paljon siitä voi kertoa muutaman näennäisen hajanaisen hahmon kautta. Liukkonen on asettanut itselleen mahdottomalta tuntuvan tehtävän mutta onnistuu siinä uhmakkaasti. Teoksen mammuttimaiset kaaret nivoutuvat yhteen tavalla, jota voi kutsua mestarilliseksi. Lopulta kuitenkin se perinteinen käsityöläistaito lauseiden rakentamisessa on jotain, mikä voittaa lukijan puolelleen ja tekee kirjasta poikkeuksellisen.

Virpi Koskela & Janne Körkkö: Yöjoen valot – Kuvia ja tarinoita Iijoen varrelta (SKS 2022)

Taiteilija-tutkija Virpi Koskelaa ja valokuvaaja-dokumentaristi Janne Körkköä yhdistää Yli-Ii. Molemmat ovat syntyneet havainnoitsijoiden heimoon, ja kummankin suhde synnyinpaikkakuntaan on ollut elämän ikäinen mittelo kysymisen ja ymmärtämisen välillä.

Yöjoen valot on unohdetun ajan ja elämän kertomusta, ja Yli-Iin kylien, jotka Oulun kaupunki nielaisi sylkäisten suustaan vain vähäiset ruodot. Se, mitä ei voitu viedä ja minkä teoksen eetos kirkastaa, on syvä yhteys paikkaan.

Iijokivarressa asuva Saimi paljastaa tekijöille, mistä kaikessa on kyse: ”Kukkolan Laina sanoi, että joki on hänen jokapäiväinen raamattunsa. Sitä voi päivittäin lukea aina vähän eri kohdasta. Joki merkitsee elämän jatkuvuutta. Aina pitää virtaavaa vettä kunnioittaa.”

Niinpä Koskela ja Körkkö ovat seuranneet virtaa – iijokiseudun ihmisten tarinaa – kuin pastoraalissa. Kannesta kanteen edetään hartaasti: luotuja ja luotua kunnioittaen kuin virttä veisaten. Viimeisen säkeen vaimettua lukijalla on eheä ja voimaantunut tunne.

Ritva Kylli: Suomen ruokahistoria – Suolalihasta sushiin (Gaudeamus 2021)

Nyky aika, jossa muutokset tapahtuvat nopeammin ja ennakoitua rajumpina, saa yhä useammat hakeutumaan sen tiedon pariin, joka kertoo jo eletystä. Yliopistonlehtori Ritva Kylli kuuluu siihen uuteen tutkijapolveen, joka on sisäistänyt tarpeen tuoda tätä tietoa kaikkien omaksuttavassa muodossa. Ei vain tieteenalaan syvemmin perehtyneiden.

Erityisesti arjen historia on noussut arvoonsa. Botnia-ehdokkaana oleva teos kertoo jokapäiväisestä leivästämmme taiten, kiehtovasti ja yksityiskohtaisesti. Kyllin tutkijaminä on saanut rinnalle aiheeseen koko sydämestään perehtyneen harrastajaminän. Tuloksena on ainutkertainen teos, joka ei kerro vain ravinnosta.

Suomen ruokahistoria. Suolalihasta sushiin on yllätyksellinenkin aikamatka koko yhteiskuntaan, onnen ja epäonnen aikoihin ja tilanteisiin sekä meihin suomalaisiin vuorovaikutuksessa toisiimme. Se antaa merkitystä niin yksittäisen henkilön identiteetille kuin hänen sukunsa tarinalle ja vetää heidät osaksi ihmiskunnan suurta kertomusta.

Ville Ranta: Kuinka valloitin Ranskan (WSOY 2021)

”On ainakin yksi asia, jota minun ei olisi pitänyt tehdä. Nimittäin häipyä kotoa ja lähteä vielä kerran Ranskaan. Niin minä kuitenkin tein, eräänä pimeänä tammikuun aamuna.” Sinne jäivät puoliso ja lapset. Edessä häämötti ikiaikainen haave menestyvänä taiteilijana Ranskassa.

Ville Rannan teos on vaikuttava omaelämäkerrallinen sarjakuvromaani suurista haaveista ja kunnianhimesta. Teoksessa Rannan suuri unelma on päästä ison ranskalaisen sarjakuvakustantamon kirjailijaksi, ansaita rahaa sekä saavuttaa mainetta ja ihailua. Unelman saavuttaminen vaikuttaa tuskalliselta, jopa mahdottomalta.

Kuinka valloitin Ranskan on itsekriittinen ja satiirinen teos. Ranskalainen sarjakuvakustantamomaailma ei ole helppo maailma. Siinä vaaditaan sinnikkyyttä, hyviä yhteyksiä ja uuden materiaalin jatkuvaa valmistamista. Kaikki tämä väsyttää muttei vähennä kunnianhimoisia tavoitteita. Kova kilpailu näyttäytyy ranskalaisen kustantamon väen kuvaamisena kukkoina.

Teoksessa kuvan ja sanan kerronta on saumatonta. Tarina sieppaa lukijansa matkalle raastavaan taiteilijaelämään.

Johanna Venho & Sanna Pelliccioni: Metsämuistikirja (Teos 2022)

Metsämuistikirja on satumaisen kaunis ja monitasoinen niin kieleltään kuin kuvitukseltaan. Sanat ja kuvat säveltävät hienovireisen tarinan lähimetsästä ja sen merkityksestä. Realismia ovat kaavoitusaiheet sekä valokuvan tarkat puunlehdet ja perhoset. Fantasiaa ja mystiikkaa ovat risuhiuksinen Tuulipoika ja kaikentietävä pohjaton järvi – vai ovatko sittenkään? Hurjasti kouriva metsäkone pelottaa, mutta metsä tarjoaa turvapaikan ja ottaa kotitalon kainaloonsa. Tunteet ja tuntemukset ovat tosia.

Johanna Venhon ja Sanna Pelliccionin lapsen näkökulmaan asettuva kirja kiehtoo pikkulukijoiden lisäksi varttuneempia. Useita luku- ja katselukertoja kestävä teos muistuttaa leikin ja mielikuvituksen valtavasta voimasta sekä siitä, kuinka tärkeää ihmisen ja luonnon sopuisa

rinnakkaiselo on. ”Älkää kaatako vihreitä ovia, älkää viekö nojausrunkoja ja kaidepuita. Jos viette, me voidaan kaatua.”

Katariina Vuori: Merireittejä menneisyyteen – Kun rakastuin kuolleeseen merikapteeniin (Like 2022)

Monikerroksinen *Merireittejä menneisyyteen. Kun rakastuin kuolleeseen merikapteeniin* on kiehtova lajihybridi, joka kuljettaa lukijaansa tietokirjasta fiktion ja takaisin. Kerronnaltaan ja rakenteeltaan mielenkiintoisessa teoksessa on kutkuttavan kirjallinen, jopa autofiktiivinen, lähtökohta: kirjailija Vuorta muistuttava minäkertoja rakastuu merikapteeni ja tutkimusmatkailija Höökiin ja sukeltaa arkistoihin kirjoittaakseen tästä kirjan.

Höök johti 1860-luvulla suomalaisen siirtokunnan Amurinmaalle paremman elämän toivossa. Rinnalle nivoutuu kertojan omat muistot australialaisen Nickin kanssa etelän merillä veneessä vietetyistä vuosista. Amurinmaan siirtokunta hajoaa, ja toisaalla nuorten rakastavaisten yhteiselo päättyy.

Temaattisesti *Merireittejä menneisyyteen* laajenee utopian, sen tavoittelun ja loppumisen, tarkasteluksi. Samalla se on kuva siirtolaisuudesta ja siitä, miten monista syistä – ja utopian johdattamana – ihmiset ovat eri aikoina liikkuneet uusiin paikkoihin.

Oulun kirjailijaseura on Oulun alueen ammattikirjailijoiden edunvalvonta- ja tukijärjestö. Sen tarkoituksena on edistää Oulun ja Pohjois-Pohjanmaan ammattikirjailijoiden työskentelymahdollisuuksia, rakentaa seudulla toimivien kirjailijoiden yhteisöä sekä ajaa alueen kirjailijoiden etuja.

Lisätietoja Oulun kirjailijaseurasta löytyy osoitteesta <http://www.oulunkirjailijaseura.fi/oulunkirjailijaseura/seura/>

Botnia-kilpailun säännöt löytyvät osoitteesta <https://www.oulunkirjailijaseura.fi/botniapalkinto>

Botnia-
kirjallisuus-
palkinto